

Minder voetbal moet ook kunnen

Het seizoen is weer begonnen. In 306 wedstrijden in de Holland Casino Eredivisie, 380 (!) wedstrijden in de Gouden Gids Divisie, en zo'n 40 play-off wedstrijden wordt beslist welk team het beste van Nederland is, wie er Europa in gaat, wie promoveert en wie degradeert. Spanning voor spelers, trainers, fans, en clubbestuurders. Voetbal is per slot van rekening niet alleen vermaak voor publiek en sponsors, het is ook een bedrijfstak waarin veel geld om gaat. En deze bedrijfstak is verliesgevend. De meeste clubs lijden verlies, en er is niet meteen zicht op verbetering. Dit is overigens niet alleen het geval in Nederland, overal in Europa lijden voetbalclubs verlies. Gelukkig voorkomt het licentiesysteem van de KNVB excessen, zoals we die in sommige andere landen zien. In het gewone bedrijfsleven lossen structurele verliezen zich vanzelf op: verliesgevende bedrijven staken hun activiteiten, fuseren of worden overgenomen. Als de markt daar behoefte aan heeft, wordt hun plaats ingenomen door efficiënter producerende bedrijven. Toetreding en uittreding zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Het betaalde voetbal is natuurlijk geen gewone bedrijfstak. Zo wordt een belangrijk deel van de investeringen niet door de clubs zelf betaald: welke club is in staat om zelf een stadion te bouwen en winstegevend te exploiteren? Voor infrastructuur wordt snel naar de overheid gekeken. Verder zijn voetbalclubs als geen ander in staat om in tijden van nood (locale) overheden te overtuigen van het nut van city-marketing. Hoewel de Europese Commissie betaald voetbal als commerciële activiteit ziet, is de tucht van de markt nog niet doorgedrongen.

Gezien de financiële malaise in het voetbal, ligt uitbreiding van het aantal clubs niet voor de hand. Toch is dat wat we zien, het aanbod van voetbal neemt toe. Komend seizoen worden in de Gouden Gids Divisie 380 reguliere wedstrijden gespeeld, tegen 306 wedstrijden drie seizoenen geleden. AGOVV en FC Omniworld zijn nieuwe toetreders tot het betaalde voetbal, er zijn geen uittreders. Deze teams voldoen aan de licentie eisen van de KNVB en dus mogen ze betaald voetbal spelen. Dit betekent wel meer druk op de sponsormarkt, stijgende salarissen, en de opbrengsten van TV-rechten moeten over meer teams worden verdeeld. Het probleem is duidelijk: toetreding tot het betaalde voetbal is goed geregeld, maar uittreding minder. Het licentiesysteem zal niet gebruikt worden om clubs gedwongen te laten verdwijnen uit het betaalde voetbal. Er zijn echter andere opties, zoals degradatie uit de Gouden Gids Divisie naar de hoofdklasse amateurs, of fusies van clubs. Het licentiesysteem lijkt redelijk te werken, maar het ontbreekt nog aan een goede uittredingsmogelijkheid voor clubs die het financieel eigenlijk niet meer rond kunnen krijgen. KNVB: op dit punt is er nog werk aan de winkel!

Ruud H. Koning is hoogleraar sporteconomie aan de Rijksuniversiteit Groningen